

20 במאי 2014

לכבוד
עו"ד פפי יקירביץ
היועצת המשפטית
האוניברסיטה העברית
ירושלים
שלום רב,

הנדון: **פגיעה בחופש המחאה באוניברסיטה העברית**
מכתבנו לנשיא מיום 11.5.2014, תגובתך מיום 18.5.2014

1. במכתבנו שבסימוכין הלנו בפני נשיא האוניברסיטה, על צנזורה שהוטלה על פעולות מחאה נגד גיוס לצבא, ותגובה לא מידתית ואלימה על משמרות מחאה בנושא זה. במכתבך את מגיבה בשם הנשיא ומלינה על "אי דיוקים רבים" ועל "מסקנות שגויות" שנפלו לדעתך במכתבנו.

2. בין אם פרשנותנו להוראות החוק היא הפרשנות היצרנית ובין אם לאו, אנו חוזרים ומבקשים שתנקטו בעתיד בפרשנות אחרת, נכונה וראויה יותר, בטרם תפסלו מחאה על יסוד הוראת סעיף 109 לחוק העונשין. אכן, כדברך, "הזהירות הפרשנית" ביחס להוראה זו ננקטה בבית המשפט העליון בנסיבות אחרות, אך אין טעם שיצדיק שלא להחיל את אותה אמת מידה גם במקרה הנדון. אדרבא, בענייננו אין המדובר על ענישה מאוחרת אלא על צנזורה מוקדמת, שעל פי הדין כפופה לזהירות נורמטיבית מופלגת עוד יותר.

באשר למישור העובדתי – גם לאחר שקראנו את מכתבך, עודנו תוהים מהי אותה תשתית עובדתית מוצקה וברורה, שהביאה לתיוג המחאה שנפסלה כעבירה פלילית. הקביעה, שלפיה "מטרת ההרצאה [...] היתה] קריאה לדרושים שלא להתגייס לצה"ל" (פסקה 10 למכתבך), היא מסקנה בלבד, וגם כאן, בגזירת מסקנות עובדתיות, ראוי לנקוט באיפוק ובהירות, כפי שאכן עושה הפסיקה בעבירות ביטוי.

3. אכן כדברייך, יש אוניברסיטאות "שנוהגות להגביל את חופש הביטוי מעבר לגבולות החוק תוך שהם לוקחות בחשבון גם שיקולים נוספים, כגון פגיעה בתדמית המוסד, חשיפה לתביעות משפטיות, חשש מהפרת הסדר ועוד שיקולים שאינם בהכרח שיקולים שמובאים בחשבון כאשר מוגבל חופש הביטוי מחוץ לכותלי האוניברסיטה". כך היה, למשל, בעניינה של אוניברסיטת בן גוריון, שפסלה כרזה שנחזתה בעיניה כדיבה והסתה לאלימות.

אבל פסק הדין שקיבל את עמדת האוניברסיטה באותה פרשה אינו רלבנטי, לאחר שבדין בערעור שהגשנו בית המשפט העליון מתח ביקורת חריפה על החלטת האוניברסיטה ועל נימוקיה, קיבל את הערעור וביטל את פסק הדין שציטטת (ע"א 9505/11 צורף נ' אוניברסיטת בן גוריון (2013)).

4. באשר לפיזור האלים של משמרת המחאה – הזמנת כוח מג"ב אל תוך הקמפוס אינה קשורה לפיגוע הטרור הקשה שנזכר במכתבך. כפי שעולה מהמשך דבריך, חשש להפרת השלום, ככל שהיה, לא נבע מהמפגינים אלא דווקא מאיומים של סטודנטים המתנגדים למפגינים, שהתקשו להסכין עם תוכן המחאה. אבל התנהלותם החמורה של האחרונים לא זכתה לתגובה מצד אנשי הביטחון, למרות שהיא מבטאת הלך רוח ודפוס פעולה חוזרים ונשנים.

5. לא רק סטודנטים בני קבוצת הרוב עושים כל שבידם כדי להסות כל קול שעוחר את שלוותם ומערער את אמונתם בצדקתם. הלחצים המגונים, שמופעלים על האוניברסיטה העברית בשל מדיניות "מתירנית ובלתי ראויה" כביכול, מגיעים ממקורות רבים ולמרבה הדאגה גם מהמערכת הפוליטית.

6. זה הרקע לדאגה שאחזה בנו למשמע האיום של דיקן הסטודנטים – "הפסקת הפעילות הציבורית בכללה" – וזו הסיבה שבעטייה קראנו לנשיא להתנער מהאיום, ולחזור על מחויבותה רבת השנים של האוניברסיטה העברית לחופש הביטוי. לצערנו מכתבך אינו מתייחס לכך כלל. לפיכך אנו שבים ומבקשים שתבהירי לדיקן הסטודנטים, כי אין הוא מוסמך כלל ועיקר להחליט על השעיית חופש הביטוי בקמפוס ועל הפסקת הפעילות הציבורית בו.

בכבוד רב ובברכה,

אבנר פינצ'וק, עו"ד

העתקים:

פרופ' מנחם בן ששון, נשיא האוניברסיטה העברית
פרופ' אשר כהן, רקטור האוניברסיטה העברית
פרופ' אודי שביט, דיקאן הסטודנטים, האוניברסיטה העברית